

Zveza potrošnikov Slovenije je podpisnica Londonske deklaracije o globalni kreditni krizi

13. novembra 2008 se je v Londonu zbralo dvesto predstavnikov iz 26 držav, da bi diskutirali o globalni finančni krizi. Udeleženci so se strinjali z zaključkom, da bodo rešitev bank in drugih finančnih ponudnikov financirali predvsem davkoplačevalci, medtem ko so gospodinjstva tista, ki najbolj občutijo posledice krize. Potrošniki, ki so jih ponudniki dejavno vzpodbujali k prekomernemu zadolževanju, se zdaj po vsem svetu borijo proti izvršbam na svojih domovih in osebnim stečajem, medtem ko so ogroženi njihovi prihranki in osebni pokojninski načrti. Udeleženci so podprli predloge za reševanje finančne krize, ki jih je predstavil Evropski svet (Rec2007/8) ter se nanašajo na preprečevanje prezadolževanja, omilitev izvršb in omogočanje sanacije gospodinjstkih proračunov. Kljub temu pa so po njihovem mnenju potrebni dodatni ukrepi za zavarovanje interesov potrošnikov. S tem namenom so udeleženci podprli naslednjo deklaracijo:

Londonska deklaracija o globalni kreditni krizi

Evropska koalicija za odgovorno kreditiranje in britanska organizacija Debt on your Doorstep s pomočjo naših partnerjev po vsem svetu pozivamo naše vlade, finančne regulatorje in centralne banke, da sprejmejo nujne ukrepe, ki bodo podpirali gospodinjstva v finančnih težavah, in da v sodelovanju z nami in drugimi potrošniškimi organizacijami, strokovnjaki in predstavniki sindikatov sprejmejo nova pravila za regulacijo kreditnih trgov na mednarodni, evropski in nacionalni ravni.

Trenutna kriza je rezultat dolgotrajnega zapostavljanja interesov potrošnikov na kreditnih trgih in neustrezne regulacije področja finančnih storitev. Zadnjih dvajset let smo priča postopnega slabljenja varstva potrošnikov v imenu podpiranja svobodnih in učinkovitih trgov. Neuspeh takega pristopa pri kreditiranju je zdaj postal očiten. Ta kriza ni nastopila zaradi dostopnosti kreditov skupinam z nižjimi dohodki, ampak zato, ker so bili omenjenim skupinam krediti odobreni na *neodgovoren* način ter potrošniški interesi na trgu niso primerno zaščiteni.

Evropske vlade pozivamo, naj:

1. Izboljšajo podporo gospodinjstvom na področju stanovanjskih posojil:

a. z ustanovitvijo sklada za pomoč pri reševanju problemov gospodinjstev, ki bo posojilojemalcem v težavah pri odplačevanju stanovanjskih kreditov omogočal reprogramiranje dolga za naslednji pet do deset let po znosnih obrestnih merah.

b. s podelitvijo pristojnosti sodiščem, da zadržijo izvršbe na domovih v času reprogramiranja dolgov v okviru »sklada za reprogramiranje stanovanjskega dolga«.

2. Okrepijo sodno varstvo posojilojemalcev z nezavarovanimi posojili:

a. z omogočanjem posojilojemalcem, da so na lastno zahtevo po sodni presoji upravičeni do začasnega moratorija na izvršbe v obdobju največ enega leta.

b. s preprečevanjem izvajanja izvršb na domovih nezavarovanih posojilodajalcev.

3. Zagotovijo, z aktivnim vključevanjem potrošniških organizacij, ustrezne svetovalne storitve prezadolženim posojilodajalcem z razvojem in nadgrajevanjem nacionalnih načrtov svetovanja o dolgovih. Nacionalni načrt mora biti pripravljen na podlagi neodvisne raziskave o povpraševanju in ponudbi svetovalnih storitev za prezadolžene.

4. V predpise o kreditiranju s strani bank in drugih kreditnih institucij vključijo tudi obveznost, da posojilodajalci zagotovijo tistim iz nižjih dohodkovnih razredov dostop do *odgovornih* kreditov, hkrati pa posojilodajalcem predpišejo javno poročanje o upoštevanju omenjenih obveznosti.

5. Vzpostavijo nov regulatorni okvir kreditiranja in ga prilagajajo tržnim praksam z aktivno udeležbo potrošnikov z:

a. Vključevanjem predstavnikov potrošniških organizacij pri oblikovanju ključnih politik in v nadzornih organih na svetovni, evropski in nacionalni ravni.

b. Zagotavljanjem finančne podpore, ki bo potrošniškim organizacijam omogočila sodelovanje v stalnem dialogu z nadzorniki/regulatorji in industrijo finančnih storitev na svetovni, evropski in nacionalni ravni.

6. Vzpostavijo kvazi stečajni postopek za banke, ki državo zaprosijo za pomoč. Vladam, ki finančno intervenirajo v podporo bankam, mora biti omogočeno, da ob upoštevanju funkcionalnosti trga branijo javni interes, namesto da banke z državnimi pomočmi lahko prosto razpolagajo. Državne garancije in subvencije za banke bi morale biti odobrene samo pod pogojem, da se subjekti zavežejo k odgovornemu ravnanju v odnosu do potrošnikov in da bodo povrnile sredstva, ko ta ne bodo več nujno potrebna za preprečevanje stečaja.

Podpisani Prof. Udo Reifner, Predsednik Evropske koalicije za odgovorno kreditiranje in preko 50 članov, partnerjev in podpornikov koalicije